

Oikeusministeriölle**Lausunto oikeudenhoidon uudistamisohjelmasta****Lausunnon antaja: Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus/Laamanni Klaus Ekelund**

Pyydettynä lausuntona esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Keskityn lausunnossani enimmäkseen siihen, mikä koskee tuomioistuimia eli omaa sektoriani.

Koskien lausunnon alussa tehtyä horisontaalisia ehdotuksia, totean että ehdotus 1 tietenkin on kovinkin kannatettava, sillä puutteellinen lainsäädäntö aiheuttaa jatkuvia ongelmia tuomioistuimissa ja varmaan muuallakin.

2. Tietenkin tavoitteena oikeiden päätösten saaminen hallinnossa on kannatettava. Suomalainen muutoksenhakualttius on kuitenkin varmaankin kovalla kansainvälisellä tasolla eikä ehdotuksessa ole varsinaisia toimenpiteitä paitsi seuranta. Henkilökunnan kouluttaminen lienee etusijalla hallinnossa jotta muutoksenhakualttiutta ainakin jossain määrin vähennettäisiin.

3. ICT:n käyttö kaikissa toiminnassa on tietenkin nykyaikaa. Samalla tulisi kuitenkin huolehtia niiden ihmisten oikeusturvasta, jotka eivät kykene näitä palveluja käyttämään.

4. Ehdottomasti kannatettavaa on koulutustoiminnan huomattava laajentaminen ja kehittäminen kaikilla tasoilla.

5. Mitäköhän tarkoittaa toimitilastrategia, jolla tavoitellaan toimitiloja, jotka "tukevat toimintaa". Eivätköhän ne nykyisetkin toimitilat, varsinkin moderneissa ja hyvin suunnitelluissa oikeustaloissa, tue tätä toimintaa sangen voimakkaasti enkä ymmärrä, miten toimitilojen pienentäminen tukisi toimintaa sen paremmin. Säästöjä varmaan aikaansaadaan. Onko viihtyvyys aikaisemmalla tasolla jää nähtäväksi. Tiloilla on kuitenkin suuri merkitys työviihtyisyyteen.

Tuomioistuimia koskevilta osin lausun seuraavaa:

6. Tuomioistuinvirasto voisi tosiaan olla harkinnanvarainen vaihtoehto. Voidaan tietenkin kysyä, ovatko investointikustannukset liian suuret hankkeen toteuttamiseksi nykyisessä tilanteessa.

11. Kohdassa 11 toistetaan väitteitä siitä, miten tuomioistuinten yhdistäminen olisi helpottanut toimintaa tuomioistuimessa. Tämä ei ole totta kaikissa tuomioistuimissa. Mikäli tuomioistuin toimii hajautettuna monilla paikkakunnilla yhdeltä paikkakunnalta johdettuna, ei yhdistämisestä saada vastaavaa hyötyä. Liian suuri organisaatio voi myös joskus olla esteenä varsinkin jos istuntopaikkoja ja sivukanslioita on muuallakin kuin pääpaikassa.

Mikäköhän olisi ehdotuksessa tarkoitettu asiointimatkan pituus? Onko kyse julkisen liikenteen toimivuudesta/kilometrimääristä vai molemmista?

Mikä on ideaalinen tuomioistuimen koko? On varmaan perusteltua, että Helsingissä tai Tampereella on suuri käräjäoikeus, mutta nämä käräjäoikeudet toimivat ainakin pääasiallisesti yksissä tiloissa jolloin sivukanslioiden haitta poistuu. Sen sijaan kovin hajautettu käräjäoikeus suurine välimatkoineen ei voi käyttää hyväkseen yhdistämisen etuja koska henkilökunta ei voi olla jatkuvassa liikkeessä. Asia ei ole niin yksinkertainen, kuin se usein esitetään, eli että yhdistäminen on hyvä asia, vaan yhdistäminen on yksilöllinen asia, jota tulee harkita kunkin yhdistämisen yhteydessä. Hieman pienemmän yksikön hallinnoiminen on useimmiten huomattavasti helpompaa kuin suuremman.

Olen näin ollen sitä mieltä, että käräjäoikeuksien lukumäärää ei tule ainakaan puolittaa, vaan tulee edetä hyvin maltillisesti, jos lainkaan, viimeisimmän yhdistämiskierroksen jälkeen.

Kohtaan sisältyi myös yksi lause, joka koskee kielellisiä oikeuksia. Mitenköhän tämä olisi tarkoitus toteuttaa käytännössä?

14. Lienee perusteltu toimenpide keskittää summaariset kenties suoraan ulosottoviranomaisille.

22. Käräjäoikeuksissa ratkaistaan merkittävä osa asioista yhden tuomarin kokoonpanossa. Säästöä ei ole tältä osin saavutettavissa kuin lautamiesten osalta, josta jäljempänä.

23. Ehdottomasti kannatettava (FOLLO).

24. Lautamiesten käyttö on ikuisuuskysymys. Lautamiehet ovat voimakkaasti järjestelmän säilyttämisen puolesta.

Lautamiesten lukumäärää voitaisiin hyvin vähentää esitettyihin määriin 1+2 tai 2+3.

Jos lautamiehistä kokonaan päätetään luopua voidaan kysyä, mitä tulisi tilalle? Lautamiehiä on tähän asti käytetty nykysääntelyssä vakavampiin rikosasioihin. Istuisiko sitten yksi tuomari nämä asiat kokonaisuudessaan, esimerkiksi murhat, raiskaukset y.m.? Jos ei, säästyisikö todella koko se summa mikä tänään käytetään lautamiehiin? Mikäli lautamiehistä luopuminen tarkoittaisi sitä, että istutettaisiin enemmän kolmen tuomarin kokoonpanossa, voidaan kysyä mistä nämä kolme tuomaria sitten löydetään lisäämättä tuomareiden määrää? Tänänhän kolmen tuomarin kokoonpano on poikkeuskokoonpano, jota käytetään ainoastaan tietyissä talousrikosjutuissa, kenties jossakin muussa hankalassa rikosasiassa ja sitten laajoissa riita-asioissa. Näitä kokoonpanoja on kuitenkin harvakseltaan koska resurssit eivät myönnä laajempaa käyttöä.

28. Mikäli pyritään säästöihin, ryhmäkannelain laajentaminen ei niitä toisi ja voisi lisätä asiamääriä. Jos niitä pyritään vähentämään, ei laajentaminen kenties ole perusteltua.

29. Syyttäjähasteen laajempi käyttö voisi olla perusteltua.

30. Velkajärjestelyä pitäisi ehdottomasti yksinkertaistaa.

31. AIPA on varmasti hyvä hanke jos se toimii.

33. Videotallenteiden käyttö lienee kannatettavaa mutta myös perustamisvaiheessa erittäin kallis. En voi puhua hovioikeuden väen puolesta mutta haluaisin tuoda esille sellaisen inhimillisen aspektin, että jaksavatkohan arvon hovioikeudenneuvokset päivät pitkät seurata staattista kuvaa todistajien käräjäoikeudessa kertomasta? Mitkähän ovat ruotsin kokemukset näin inhimillistä näkökulmasta?

35. Ehdottomasti kannatettava ehdotus. Tuomioiden suullinen perustelu olisi äärimmäisen tärkeää, jotta päästäisiin pois itsetarkoituksellisesta selvien asioiden tuomioiden perusteluiden kirjaamisesta. Olen aina ihmetellyt miksi Suomessa väkisin arkistoa varten on tarkasti perusteltava jokainen yksinkertainenkin asia. Säästövaikutukseksi on arvioitu vähäinen, mutta olen varma siitä, että säästynyt tuomarienergia tulee hyödyksi.

42. Syyteneuvottelumenettely on kai nykymaailmassa pikkuhiljaa pakollinen menettely, jotta laajat jutut saataisiin jossakin ajassa käsitellyksi. Voidaan kuitenkin kysyä, onko syyteneuvottelumenettely Suomessa tehokas ottaen huomioon suhteellisen vaatimaton rangaistustasomme. Pystymmekö toisin sanoen tarjoamaan riittävän houkuttimen rangaistuksen alenemisen osalta?

Myös tasa-arvonäkökohta on otettava huomioon: sama teko, mutta eri rangais-

LÄNSI-UUDENMAAN KÄRÄJÄOIKEUS

Raaseporin kanslia

11.06.2013

tus riippuen kiistämisestä tai myöntämisestä.

51. Sovintomenettelyn laajentaminen on ehdottomasti kannatettavaa toimenpite.

Yllä olen ottanut kantaa asiassa esitettyihin mielestäni meille keskeisiin asioihin. Kokonaisuutena katsoen ehdotukset uudistamisohjelmassa ovat sekä toimivia että myös sellaisia, joita tulisi tarkastella kriittisesti. Tuomioistuimen kannalta olisi tärkeätä saada keskittyä siihen tehtävään, jota varten tuomioistuim on olemassa eli tuomitsemistoimintaan. Tuntuu kuitenkin siltä, että hallinnolliset vaatimukset vain kasvavat ja että johdon mahdollisuudet vaikuttaa oikeudenhoitoon voivat vähentyä tämän myötä. Ohjelmahan on kehittämisohjelma mutta kyllä se on tehty kovasti säästöt mielessä, mikä sinänsä on tietenkin ymmärrettävää ja myös osin tavoiteltavaa. Kuitenkin olisi kenties pitänyt määritellä tarkemmin, mihin loppujen lopuksi pyritään eli millaisen tuomioistuinlaitoksen me haluamme.

Raaseporissa 11.6.2013.

Klaus Ekelund
Laamanni

Postiosoite

PL 29

10601 Tammisaari

Käyntiosoite

Ajuripuisto 4

10600 Tammisaari

Puhelin

029 564 4000

Telefax

029 564 4011

Sähköposti

lansi-uusimaa.ko@oikeus.fi